

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA NILSA VĀLA [*NILS WAHL*] SECINĀJUMI,
sniegti 2013. gada 23. aprīlī¹

Lieta C-500/11

Fruition PO Limited
pret
Minister for Sustainable Farming and Food and Animal Health

(High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Apvienotā Karaliste) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu))

Augļu un dārzeņu tirgus kopējā organizācija — Regula (EK) Nr. 2200/96 — 11. pants —
Ražotāju organizācijas — Atzīšanas nosacījumi — Kontrole pār līgumslēdzējiem

1. Ar šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Apvienotās Karalistes *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division* lūdz vadlīnijas par Padomes 1996. gada 28. oktobra Regulas Nr. 2200/96 par augļu un dārzeņu tirgus kopējo organizāciju² 11. panta interpretāciju.

2. Pirmo reizi Tiesai tiek lūgts interpretēt Regulā Nr. 2200/96 paredzētos nosacījumus par ražotāju organizāciju (vai turpmāk tekstā – “RO”) atzīšanu dalībvalstīs. Jautājuma būtība ir par to, vai un, ja jā, kādā mērā RO ir jā saglabā kontrole pār līgumslēdzējiem, kurus tā iesaistījusi pamatdarbību īstenošanā, lai tiktu atzīta par RO saskaņā ar šīs regulas noteikumiem (turpmāk tekstā – “pamatdarbības saskaņā ar Regulu Nr. 2200/96”).

3. Vēsturiski Eiropas Savienības (turpmāk tekstā – “ES”) likumdevējs RO ir uzskatījis par stratēģiskiem spēlētājiem lauksaimniecības tirgos, it īpaši augļu un dārzeņu nozarē. Lai veicinātu to izveidi un lai tās varētu darboties veidā, kas ļautu sasniegt vēlamos rezultātus, tām ir paredzēts piešķirt nozīmīgu finansiālo atbalstu. Attiecīgās prasības, kuras RO ir jāievēro, lai sekmīgi pildītu to uzdevumus un nodrošinātu to, ka tām piešķirtais valsts atbalsts netiek izšķērdēts, ir – kā būs redzams – šī nolēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu pamats.

I – Atbilstošās tiesību normas

4. Regulas Nr. 2200/96 1. panta 1. punktā ir noteikts, ka ar šo regulu izveido augļu un dārzeņu tirgus kopējo organizāciju.

5. Regulas Nr. 2200/96 II sadaļā, kas ietver 11.–18. pantu, ir paredzēti noteikumi par RO.

6. 11. panta 1. punktā ir noteikts, ka “ražotāju organizācija” ir jebkura juridiska persona,

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — OV L 297, 1. lpp.

- “a) kas izveidota pēc šeit turpmāk minēto 1. panta 2. punktā uzskaitīto produktu kategoriju ražotāju iniciatīvas:
- i) augļu un dārzeņu
[..]
- b) kuras mērķi ir šādi:
- 1) nodrošināt ražošanas plānošanu un pielāgošanu pieprasījumam, īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti;
 - 2) veicināt piedāvājuma koncentrēšanu un organizācijas biedru saražoto produktu ielaišanu tirgū;
 - 3) samazināt ražošanas izmaksas un stabilizēt ražotāju cenas;
 - 4) veicināt audzēšanas prakses, ražošanas paņēmieni un videi draudzīgu ražošanas atkritumu pārstrādes pieredzes izmantošanu [..];
- c) kuras statūti pieprasa tās biedriem veikt sekojošo:
- [..]
 - 3) visu attiecīgo produkciju pārdot ar ražotāju organizācijas starpniecību;
[..]
- d) kuras statūti paredz:
- [..]
 - 3) noteikumus, kas dod tiesības ražotāju organizācijas biedriem demokrātiski pārbaudīt savu organizāciju un tās lēmumus;
[..]
- e) ko atzinusi attiecīgā dalībvalsts saskaņā ar 2. punktu”.

7. Savukārt 11. panta 2. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis šīs regulas vajadzībām par ražotāju organizācijām atzīst visas ražotāju grupas, kas piesakās uz šādu atzīšanu, ar nosacījumu, ka:

- a) tās atbilst 1. punkta prasībām un iesniedz attiecīgus pierādījumus [..];
- b) ir pietiekami daudz pierādījumu, ka tās var pienācīgi veikt savu darbību laika un efektivitātes ziņā;
- c) tās efektīvi nodrošina savus biedrus ar tehnisku palīdzību, izmantojot videi draudzīgu audzēšanas pieredzi;
- d) tās efektīvi apgādā savas organizācijas biedrus ar tehniskiem līdzekļiem to produkcijas glabāšanai, saiņošanai un tirdzniecībai un nodrošina pienācīgu viņu darbības komerciālo un budžeta vadību.”

8. Šie noteikumi ir jālasa kopā ar Regulas Nr. 2200/96 preambulas 7. un 16. apsvērumu, kas ir formulēti šādi:

- “(7) Tā kā ražotāju organizācijas ir pamatelementi kopējā tirgus organizācijā, kuras decentralizēto darbību tās nodrošina savā līmenī; tā kā par spīti pieprasījuma lielajai koncentrācijai, piedāvājuma grupēšana caur šīm organizācijām vairāk kā jebkad ir ekonomiska nepieciešamība, lai stiprinātu ražotāju vietu tirgū; tā kā šādai grupēšanai jānotiek brīvprātīgi un jāpierāda tās lietderība ar ražotāju organizāciju piedāvāto pakalpojumu klāstu un efektivitāti to biedriem [..];
- (16) Tā kā, lai stabilizētu cenas, ir vēlams, lai ražotāju organizācijas būtu spējīgas iesaistīties tirgū, jo īpaši, izlemjot par noteiktu daudzumu nelaišanu tirgū atsevišķos laika periodos [..].”

9. Komisijas 2003. gada 11. augusta Regulā (EK) Nr. 1432/2003³ ir izklāstīti detalizēti noteikumi Regulas Nr. 2200/96 piemērošanai attiecībā uz ražotāju organizāciju atzīšanas un ražotāju grupu pagaidu atzīšanas nosacījumiem.

10. Regulas Nr. 1432/2003 6. pantā par ražotāju organizāciju uzbūvi un darbības veidiem ir noteikts:

“1. Dalībvalstis pārlicinās, ka ražotāju organizāciju rīcībā ir vajadzīgais personāls, infrastruktūra un aprīkojums Regulas (EK) Nr. 2200/96 11. pantā noteikto mērķu sasniegšanai un to pamatdarbības nodrošināšanai [..].

2. Dalībvalstis nosaka, kādos apstākļos ražotāju organizācija drīkst uzticēt trešai personai veikt uzdevumus, kas paredzēti Regulas (EK) Nr. 2200/96 11. pantā.”

11. Regulas Nr. 1432/2003 preambulas apsvērumos ir minēts:

- “(7) Var gadīties, ka ražotāju organizācija nespēj nepastarpināti un efektīvi nodrošināt visus darbības veidus. Dalībvalstis jāpilnvaro izstrādāt attiecīgus noteikumus.
- (8) Ražotāju organizācijas būtiskajiem pamatdarbības veidiem jābūt saistītiem ar tās biedru veikto ražošanu. Taču, ievērojot zināmus ierobežojumus, ražotāju organizācijām ir jāļauj iesaistīties arī citās darbībās, kas var būt gan komerciālas, gan nekomerciālas”.

II – Fakti, tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

12. Pamata tiesvedība attiecas uz Apvienotās Karalistes *Rural Payments Agency* [Lauku maksājumu aģentūras] (turpmāk tekstā – “RPA”) lēmumu, saskaņā ar kuru tika atcelta *Fruition PO Limited* (turpmāk tekstā – “*Fruition*”) atzīšana par RO Regulas Nr. 2200/96 izpratnē.

13. Iesniedzējtiesa norāda, ka, 2003. gadā iesniedzot pieteikumu RPA atzīšanai par RO, *Fruition* sniedza šādu informāciju par savu struktūru, lēmumu pieņemšanas kārtību, aktīviem un pamatdarbību:

“[*Fruition*] nav mātes vai meitas uzņēmumu, bet tā ir noslēgusi tirdzniecības līgumu ar sabiedrību *Northcourt Group Ltd*, kuras biedru dalības forma ir ļoti līdzīga (bet ne tāda pati) kā [*Fruition*]. *Northcourt Group Ltd* kā savu tirdzniecības aģentu izmanto uzņēmumu *Worldwide Fruit* (turpmāk tekstā – “*WWF*”) (kurā tai pieder 20 % akciju)⁴. *WWF* nodarbina tirdzniecības, tehnisko, kvalitātes nodrošināšanas, programmēšanas, plānošanas un administratīvo personālu, kas sniedz pakalpojums [*Fruition*].

3 — Komisijas 2003. gada 11. augusta Regula (EK) Nr. 1432/2003, kurā izklāstīti sīki izstrādāti noteikumi Padomes Regulas (EK) Nr. 2200/96 piemērošanai attiecībā uz ražotāju organizāciju atzīšanas un ražotāju grupu pagaidu atzīšanas nosacījumiem (OV L 203, 18. lpp.).

4 — Tomēr laikā, kad tika atcelta atzīšana, *Northcourt* piederēja 50 % akciju no *WWF* akciju kapitāla.

[..]

Politikas lēmumus pieņem valde, kuru nominē un ievēl no organizācijas biedru vidus [..]. Biedru balsu skaits tiek noteikts pēc to sadarbības apmēra ar [*Fruition*], taču katra atsevišķa biedra balsstiesības ir ierobežots līdz 10 % no kopējā balsu skaita.

[..]

Glabāšanas, saiņošanas un tirdzniecības pasākumus nosaka *WWF* darbinieki, vienojoties par tiem ar *Northcourt Group* un [*Fruition*]. Vairāk nekā 100 biedru produkcijas glabāšana un saiņošana tiek veikta aptuveni 30 galvenajos glabāšanas un 10 galvenajos saiņošanas punktos, kas pieder atsevišķiem biedriem [..].”

14. 2003. gada novembrī *Fruition* iesniedza pieteikumu par ES finansiālā atbalsta, ko pārvalda *RPA*, piešķiršanu. 2003. gada decembrī *RPA* atzina *Fruition* par RO Regulas Nr. 2200/96 izpratnē, un 2004. gada janvārī *Fruition* iesniegtā darbības programma tika apstiprināta, kā arī tai tikai piešķirts prasītais ES finansiālais atbalsts.

15. 2005. un 2006. gadā Komisijas dienesti veica divus auditus Apvienotajā Karalistē un konstatēja, ka vairākas RO atsevišķos aspektos neatbilst atzišanas prasībām saskaņā ar Regulas Nr. 2200/96 noteikumiem. Ievērojot šo auditu rezultātus, Komisija atteicās izmaksāt atbalstu pilnā apmērā RO, kas atradās Apvienotajā Karalistē. Savā sarakstē ar AK iestādēm Komisija attiecībā uz *Fruition* cita starpā norādīja:

“101 [*Fruition*] biedram pieder gandrīz 100 % sabiedrības *Northcourt Fruit Ltd* akciju kapitāla. Šai sabiedrībai pieder 50 % akciju no sabiedrības *Worldwide Fruit* (*WWF*). Pārējie 50 % akciju pieder lauksaimnieku sabiedrībai Jaunzēlandē. Starp [*Fruition*] un šo sabiedrību līgums nav noslēgts. *WWF* laiž apgrozībā tirgū gandrīz 100 % [*Fruition*] produkcijas. *WWF* ir arī atbildīga par produkcijas plūsmas, šķirošanas, saiņošanas un produkcijas kvalitātes nodrošināšanu, ieskaitot vispārēju produkcijas pārbaudes organizēšanu [*Fruition*] vārdā. *WWF* sniedza arī tehniskos pakalpojumus un izrakstīja rēķinus. Par iepriekš minētajiem pakalpojumiem [*Fruition*] *WWF* samaksāja aptuveni GBP 150 000. Ir skaidrs, ka *WWF* ir visas organizācijas centrs un veic tās darbības, kas parasti būtu jāveic ražošanas organizācijai. [..]

Komisijas dienesti uzskata, ka [*Fruition*] neatbilst atzišanas nosacījumiem, jo ražošanas organizācijas pamatdarbības veic *WWF* bez [*Fruition*] piekrišanas. Turklāt aktuāls ir arī jautājums par uzbūvi, proti, *Fruition* ražošanas organizācijas biedriem nav balsu vairākums, pieņemot lēmumus attiecībā uz *WWF*, līdz ar to netiek ievērotas Regulas (EK) Nr. 2200/96 11. panta 1. punkta d) apakšpunkta 3. punkta prasības.”

16. Ievērojot Komisijas audita rezultātus, *RPA* vispirms nolēma apturēt, tad atcelt *Fruition* kā RO atzišanu.

17. *Fruition* cēla prasību par šo lēmumu, apstrīdot apgalvojumu, ka saskaņā ar Regulas Nr. 2200/96 noteikumiem ražošanas organizācijas biedriem jābūt galīgai kontrolei pār darbībām, kuras RO var uzticēt veikt līgumslēdzējam.

18. Nolēmumā par prejudiciālo jautājumu uzdošanu *High Court* norāda uz šīs lietas sarežģītajiem faktiskajiem apstākļiem. Faktiski nav iespējams pilnībā noskaidrot starp *Fruition*, *Northcourt* un *WWF* esošo attiecību visus aspektus.

19. Kopš 2004. gada janvāra starp *Fruition* un *Northcourt* pastāvēja tirdzniecības līguma projekts, bet tas nekad tā arī nestājās spēkā. Saskaņā ar šī līguma projekta 7. punkta noteikumiem *Northcourt* bija “pilnīga un neierobežota rīcības brīvība attiecībā uz to, kādā veidā tā izpilda līgumā noteiktos pienākumus, nodarbina un samaksā par šādu apakšaģentu vai patstāvīgu līgumslēdzēju pakalpojumiem, ko tā, īstenojot savu rīcības brīvību, uzskata par atbilstošiem”.

20. Valsts tiesa nevarēja konstatēt, vai starp *Fruition* un *WWF* pastāvēja līgumiskas attiecības. Savukārt par attiecībām starp *Northcourt* un *WWF High Court* konstatēja, ka starp tām pastāv 2000. gadā noslēgts līgums, saskaņā ar kuru “*WWF* ieguva kontroli pār *Northcourt*, ievērojot tādus pašus noteikumus, kādi ir noteikti 2004. gada līguma projektā, kurā tika paredzēta *Northcourt* kontrole pār *Fruition*”.

21. Šaubīdamās par to, vai, lai tiktu ievēroti Regulā Nr. 2200/96 noteiktie atzišanas nosacījumi, RO ir jāsaglabā kontrole pār tās līgumslēdzēju darbībām, un, ja jā, tad kādā mērā, *High Court* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot šādus prejudiciālus jautājumus:

“1. Vai apstākļos, kad

- a) dalībvalsts atzīst iestādi par RO Padomes Regulas Nr. 2200/96 11. panta izpratnē;
- b) iestādei ir apvienības mērķi un noteikumi, lai atbilstu 11. panta prasībām;
- c) iestādes biedri saņem no RO visus nepieciešamos pakalpojumus 11. panta izpratnē un
- d) iestāde ir noslēgusi līgumus par ievērojamas daļas šo pakalpojumu nodrošināšanu,

11. pants atbilstoši tiesiskās drošības principam ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nosaka, ka iestādei jāpatur noteikta apjoma kontrole pār līgumslēdzējiem?

2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, kādam jābūt šīs kontroles apjomam 11. panta izpratnē?

3. Konkrētāk, vai iestāde īstenoja kontroli tādā līmenī, kāds prasīts 11. pantā, apstākļos, kad:

- a) līgumslēdzēji bija:
 - 1) sabiedrība, kurā 93 % akciju pieder iestādes biedriem, un
 - 2) sabiedrība, kurā 50 % akciju pieder pirmajai sabiedrībai un kuras statūtos paredzēts, ka visi sabiedrības lēmumi jāpieņem vienbalsīgi;
- b) ne uz vienu no sabiedrībām neattiecās līgumā noteikts pienākums ievērot tai dotus iestādes norādījumus saistībā ar attiecīgajām darbībām, bet
- c) kā sekas iepriekšminētajai kapitāldaļu piederības struktūrai iestāde un līgumslēdzēji darbojās, pamatojoties uz vienprātību?

4. Vai, atbildot uz iepriekšminētajiem jautājumiem, ir nozīme tam, ka:

- a) Komisijas Regulas Nr. 1432/03, kurā izklāstīti sīki izstrādāti noteikumi Padomes Regulas Nr. 2200/96 piemērošanai attiecībā uz RO atzišanas nosacījumiem, 6. panta 2. punktā lietas apstākļu norises laikā skaidri bija noteikts, ka “dalībvalsts nosaka apstākļus”, kādos RO drīkst uzticēt trešajām personām veikt savus uzdevumus;

- b) pirmajā jautājumā minētā dalībvalsts lietas apstākļu norises laikā nebija noteikusi šādus apstākļus?”

22. *Fruition*, Nīderlande, Apvienotā Karaliste un Eiropas Komisija iesniedza rakstveida un mutvārdu apsvērumus šajā tiesvedībā.

III – Analīze

A – Sākotnējie apsvērumi

23. Pirms juridiskās analīzes sākšanas es īsumā izvērtēju, kas tradicionāli tiek uzskatīts par RO raksturu un mērķi Kopējās lauksaimniecības politikas (turpmāk tekstā – “KLP”) izpratnē, jo tas var sniegt nozīmīgu priekšstatu par atbilstošo Regulas Nr. 2200/96 noteikumu interpretāciju.

24. It īpaši kopš 70. gadu beigām, viens no toreizējās Eiropas Ekonomikas Kopienas mērķiem bija veicināt ražotāju grupu⁵ izveidi, lai novērstu noteiktus strukturālos trūkumus Eiropas lauksaimniecības tirgos. Lai arī tādas tautsaimniecības nozares kā lauksaimniecības produktu pārstrāde un tirdzniecība tajā laikā jau bija sasniegušas ievērojamu koncentrācijas un organizācijas līmeni, ražošanas nozare bija sadrumstalota un tai trūka vienveidīguma un saskaņotības. Tā rezultātā primārā nozare bija vājākā situācijā salīdzinājumā ar sekundāro un terciāro nozari un bija relatīvi pakārtota tām.

25. Tādējādi Padomes 1978. gada 19. jūnija Regula (EEK) Nr. 1360/78 par ražotāju grupām un to asociācijām⁶ tika pieņemta, lai veicinātu lielāku lauksaimniecības produktu piedāvājuma centralizāciju tajās dalībvalstīs, kurās tirgus piedāvājumu noteica liels skaits mazu uzņēmumu vai neatbilstoši organizētu apvienību. Kā norādīts šīs regulas preambulas apsvērumos, šādas strukturālās nepilnības bija šķērslis KLP mērķu sasniegšanai tajā ziņā, ka tās apgrūtināja lauksaimniecības ražīguma pieaugumu, tehnikas attīstības veicināšanu, lauksaimnieciskās ražošanas racionālas attīstības sekmēšanu, kā arī ražošanas faktoru optimālu izmantošanu, lai nodrošinātu pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem un stabilizētu tirgu⁷.

26. Arī vairums citu tiesību aktu par tirgus kopējo organizāciju (turpmāk tekstā – “TKO”) izveidi noteiktās lauksaimniecības nozarēs ietvēra noteikumus par RO: zīdītārpiņu⁸, kokvilnas⁹, banānu audzēšanas¹⁰, olīveļļas iegūšanas un galda olīvu audzēšanas¹¹, apiņu audzēšanas¹², vīna ieguves¹³ un – vēl svarīgāk šīs lietas kontekstā – augļu un dārzeņu audzēšanas nozarē.

5 — Dažādos tiesību aktos likumdevējs ir piemērojis terminus “ražotāju organizācijas” vai “ražotāju grupas”, kas pēc būtības nozīmē vienu un to pašu jēdzienu. Šajā ziņā skat. Olmi, G., *Politique agricole commune*, Brisele: University of Brussels, 1992, 109. lpp.

6 — OV L 166, 1. lpp.

7 — OV L 166, 1. lpp. It īpaši skat. Regulas Nr. 1360/78 preambulas 2.–8. apsvērumu.

8 — Padomes 1976. gada 25. marta Regula (EEK) Nr. 707/76 par zīdītārpiņu audzēšanas ražotāju grupu atzišanu (OV L 84, 1. lpp.).

9 — Padomes 1982. gada 15. februāra Regula (EEK) Nr. 389/82 par kokvilnas audzēšanas ražotāju grupām un to asociācijām (OV L 51, 1. lpp.).

10 — Padomes 1993. gada 13. februāra Regula (EEK) Nr. 404/93 par banānu tirgus kopīgo organizāciju (OV L 47, 1. lpp.).

11 — Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 865/2004 par olīveļļas un galda olīvu tirgus kopīgo organizāciju un ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 827/68 (OV L 161, 97. lpp.).

12 — Padomes 2005. gada 23. novembra Regula (EK) Nr. 1952/2005 par apiņu tirgu kopīgo organizāciju un Regulas (EEK) Nr. 1696/71, Regulas (EEK) Nr. 1037/72, Regulas (EEK) Nr. 879/73 un Regulas (EEK) Nr. 1981/82 atcelšanu (OV L 314, 1. lpp.).

13 — Padomes 2008. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 479/2008 par vīna tirgus kopējo organizāciju, ar ko groza Regulas (EK) Nr. 1493/1999, (EK) Nr. 1782/2003, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 3/2008 un atceļ Regulas (EEK) Nr. 2392/86 un (EK) Nr. 1493/1999 (OV L 148, 1. lpp.).

27. It īpaši Regulā Nr. 2200/96 ir noteikts, ka RO ir “pamatelementi [TKO], kuras decentralizēto darbību tās nodrošina savā līmenī”¹⁴. Saskaņā ar tās noteikumiem RO ir jāveic noteikti uzdevumi, un tām tiek piešķirtas atbilstošas kompetences – no kurām visnozīmīgākā ir tiesības izņemt no tirgus noteiktus lauksaimniecības produktus¹⁵. Turklāt īpašos apstākļos RO var lūgt dalībvalstij padarīt saistošus tās pieņemtos noteikumus tiem šīs zonas ražotājiem, kas nepieder pie minētās organizācijas¹⁶.

28. Vienlaikus ES likumdevējs ir paredzējis nozīmīgu finansiālo atbalstu, kuru piešķirt RO saskaņā ar Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (turpmāk tekstā – “ELVGF”) Garantiju nodaļu¹⁷. It īpaši Regulas Nr. 2200/96 14. pantā ir paredzēts, ka jaunām RO dalībvalstis var piešķirt palīdzību to veidošanās veicināšanai un administratīvās darbības atbalstīšanai, kā arī palīdzību, lai segtu daļu no investīcijām, kas nepieciešamas atzīšanas iegūšanai, pēc tam šādu atbalstu atmaksājot no Eiropas Savienības līdzekļiem. Turklāt Regulas Nr. 2200/96 15. pantā ir paredzēts, ka RO, kas izveido operatīvo fondu, tiek piešķirta Kopienas finansiālā palīdzība, kuru var izmantot, lai finansētu darbības programmu, kuru pirms tam apstiprinājušas kompetentās valsts iestādes. Pēdējais finansēšanas veids var būt īpaši vērtīgs tajā ziņā, ka parasti saskaņā ar to var segt 50 % no saistītajiem izdevumiem.

29. Līdz ar to izriet, ka ES likumdevējs tradicionāli RO ir piešķīris būtisku lomu KLP¹⁸ ietvaros, it īpaši Regulas Nr. 2200/96 izpratnē. Lai RO varētu efektīvi īstenot šo uzdevumu, tām tiek piešķirtas noteiktas kompetences un piekļuve ievērojamam valsts atbalstam.

30. Vērtējot pašreizējos tiesību aktus, ir jāsecina, ka pat šodien šie apsvērumi joprojām ir spēkā. Faktiski atbilstošie “Vienotās TKO regulas”¹⁹ noteikumi – ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes Regulu (EK) Nr. 361/2008²⁰ (ar kuru arī tika atcelta Regula Nr. 2200/96), – pēc būtības atbilst iepriekš spēkā esošajiem noteikumiem. Arī ar jaunajiem noteikumiem RO tiek piešķirta stipra pozīcija Eiropas lauksaimniecības tirgos²¹. Tādējādi RO tiek noteikti svarīgi mērķi, it īpaši augļu un dārzeņu nozarē²², un tās saņem būtisku finansiālo palīdzību gan no ES budžeta, gan attiecīgajā gadījumā no dalībvalstu budžeta līdzekļiem²³.

31. Interesanti, ka Vienotajā TKO regulā ir paredzēti noteikumi par ražotāju organizāciju tiesībām izmantot ārpakalpojumus savām darbībām. Šīs regulas 125.d pantā ir tieši paredzēts, ka “dalībvalsts var atļaut atzītai [RO] augļu un dārzeņu nozarē vai atzītai [RO] apvienībai šajā nozarē izmantot ārpakalpojumus jebkurām savām darbībām, tostarp izmantot savas filiāles, ar nosacījumu, ja tās dalībvalstīm sniedz pietiekamus pierādījumus, ka šādu pakalpojumu izmantošana ir piemērots veids, kā sasniegt attiecīgās [RO] vai attiecīgās [RO] apvienības mērķus”.

14 — Skat. regulas preambulas 7. apsvērumu.

15 — Skat. Regulas Nr. 2200/96 23. pantu, kā arī tās preambulas 16. apsvērumu.

16 — Skat. Regulas Nr. 2200/96 18. pantu, kā arī tās preambulas 14. apsvērumu. Turklāt saskaņā ar šīs regulas 22. panta noteikumiem dalībvalsts, kas piešķirusi atzīšanu un paplašinājusi RO noteikumus, noteiktos apstākļos var izlemt, ka individuālie uzņēmumi vai grupas, kas nav organizācijas biedri, maksā organizācijai visu vai daļu no iemaksām, ko maksā organizācijas biedri.

17 — Skat. Regulas Nr. 2200/96 52. panta 1. punktu.

18 — Tas pats, *mutatis mutandis*, attiecas uz kopējo zivsaimniecības politiku: skat., piemēram, Padomes 1999. gada 17. decembra Regulas (EK) Nr. 104/2000 par zivsaimniecības un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju 5.-12. pantu (OV 2000, L 17, 22. lpp.).

19 — Padomes 2007. gada 22. oktobra Regula (EK) Nr. 1234/2007, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem (Vienotā TKO regula) (OV L 299, 1. lpp.).

20 — Padomes 2008. gada 14. aprīļa Regula (EK) Nr. 361/2008, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 1234/2007, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem (Vienotā TKO regula) (OV L 121, 1. lpp.).

21 — Skat. vispārīgi von Rintel, G, in Mögele, R, in Erlbacher, F. (eds.), *Single Common Market Organisation – Article by Article Commentary of the Legal Framework for Agricultural Markets in the European Union*, C. H. Beck et al. Minhene, 2011, 527.–583. lpp., īpaši 538. lpp.

22 — Vienotās TKO regulas 122. pantā ir noteikts, ka dalībvalstis atzīst ražotāju organizācijas, kas (cita starpā): “c) nolūkam, kas jo īpaši var aptvert vai – attiecībā uz augļu un dārzeņu nozari – aptvert šādus mērķus:

- i) nodrošināt, lai ražošanu plānotu un pielāgotu pieprasījumam, jo īpaši kvalitātes un kvantitātes ziņā;
- ii) koncentrēt piedāvājumu un organizācijas biedru saražoto produktu laišanu tirgū;
- iii) optimizēt ražošanas izmaksas un stabilizēt ražotāju cenas”.

23 — Skat. it īpaši Vienotās TKO regulas 103.a pantu un nākamos pantus.

32. Šajā lietā uzdoto prejudiciālo jautājumu būtība ir par to, vai Regulas Nr. 2200/96 noteikumi pamatojas uz līdzvērtīgu pieņēmumu, neņemot vērā apstākli, ka šajā ziņā nosacījums nav precīzi formulēts²⁴.

B – Par pirmo jautājumu

33. Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā Tiesai jautā, vai saskaņā ar Regulas Nr. 2200/96 11. panta noteikumiem RO, kas ir izmantojusi ārpakalpojumus savām pamatdarbībām saskaņā ar regulu, ir jā saglabā kontrole pār saviem līgumslēdzējiem, lai nodrošinātu šo pamatdarbību sekmīgu īstenošanu.

34. Tālāk norādīto iemeslu dēļ es uzskatu, ka uz šo jautājumu jāatbild apstiprinoši. Manuprāt, būtībā un, kā būs izklāstīts tālāk, no Regulā Nr. 2200/96 paredzētās sistēmas un tās 11. panta formulējuma izriet, ka RO ir jā saglabā noteikta kontrole pār saviem līgumslēdzējiem, lai nodrošinātu, ka tiek ievēroti regulā noteiktie atzīšanas nosacījumi.

35. Pirms izvērtēt šos jautājumus, iesākumā vēlos uzsvērt, ka ražotāju tiesības apvienoties grupā un veikt uzņēmējdarbību tā, kā tie uzskata to par atbilstošu, netiek apstrīdētas. Šī lieta attiecas tikai uz tiem ražotājiem, kuri brīvprātīgi ir izlēmuši veidot RO un ir iesnieguši pieteikumu atzīšanai kā tādai saskaņā ar Regulas Nr. 2200/96 noteikumiem.

36. Regulā Nr. 2200/96 nav paredzēti noteikumi, kas tieši vai netieši aizliegtu vai ierobežotu darbības veidus, kurus RO var izmantot kā ārpakalpojumus. Tieši pretēji, Regulā Nr. 1432/2003 ir skaidri paredzēta šāda ārpakalpojumu izmantošanas iespēja²⁵. Tādējādi es piekřītu *Fruition*, ka RO lēmums par to, vai, un ievērojot kādus noteikumus, piesaistīt līgumslēdzēju atsevišķu darbību īstenošanai tās vārdā, ir uzņēmējdarbības lēmums, kas būtībā attiecas uz šīs RO brīvību veikt uzņēmējdarbību.

37. Tomēr tas nenozīmē, ka šāda pienākumu nodošana nav pakļauta robežām un nosacījumiem, kas var pārliecinoši izrietēt no noteikumiem par RO atzīšanu. Tik tiešām, šādai atzīšanai, ko apstiprinājušas kompetentās valsts iestādes gadījumā, ja ir ievēroti atbilstošie nosacījumi, ir daudzējādas sekas. Kā jau iepriekš minēts, saskaņā ar Regulu Nr. 2200/96 atzītām RO tirgū tiek piešķirta īpaša loma, kas var pārsniegt to biedru kopējo interešu ievērošanu. Tas ir iemesls, kāpēc noteiktos apstākļos RO pieņemtie noteikumi attiecībā uz to biedriem tādos jautājumos kā ražošana, tirdzniecība un vides aizsardzība var, ja tās to lūdz, tikt noteikti par saistošiem arī citiem ražotājiem, kuri nepieder šai organizācijai, bet aktīvi darbojas šajos reģionos²⁶.

38. Tādējādi var apgalvot, ka RO, īstenojot īpašus uzdevumus un sasniedzot noteiktus mērķus, pastāv īpašas sabiedrības intereses. Šajā nolūkā, kompetentām valsts iestādēm atzīstot RO, tās iegūst piekřīvu nozīmīgiem valsts atbalsta līdzekļiem.

24 — Lidzīgi jautājumi ir skatīti arī citu valsts tiesās ierosināto tiesvedību kontekstā. Piemēram, *Inner House of the Scottish Court of Session* vērtēja noteikumus par RO lietā *The Scottish Ministers/Angus Growers Limited* (2012, C-511/12). Tomēr galvenais juridiskais aspekts atšķirās no šajā tiesvedībā minētā, jo tas attiecās uz jautājumu par to, vai apstāklim, ka RO neievēro atzīšanas kritērijus, ir "būtiska" nozīme. Turklāt nosacījumi, kas tika piemēroti tajā lietā, ir noteikti tiesību aktos, kas nav piemērojami šajā tiesvedībā (Padomes 2007. gada 26. septembra Regula (EK) Nr. 1182/2007 ar ko paredz īpašus noteikumus augļu un dārzeņu nozarei un ar ko groza Direktīvas 2001/112/EK un 2001/113/EK un Regulas (EEK) Nr. 827/68, (EK) Nr. 2200/96, (EK) Nr. 2201/96, (EK) Nr. 2826/2000, (EK) Nr. 1782/2003 un (EK) Nr. 318/2006, kā arī atceļ Regulu (EK) Nr. 2202/96 (OV L 273, 1. lpp.), un Komisijas 2007. gada 21. decembra Regula (EK) Nr. 1580/2007, ar ko nosaka Regulu (EK) Nr. 2200/96, (EK) Nr. 2201/96 un (EK) Nr. 1182/2007 īstenošanas noteikumus augļu un dārzeņu nozarei (OV L 350, 1. lpp.)).

25 — Skat. Regulas Nr. 1432/2003 6. panta 2. punktu un tās preambulas 7. apsvērumu.

26 — Skat. Regulas Nr. 2200/96 18. pantu.

39. Ņemot vērā iepriekš minēto, ES likumdevējs ir paredzējis noteikumus par RO atzīšanu. Šie noteikumi cita starpā attiecas uz RO mērķiem, kādi ir noteikti to apvienības statūtos, to iekšējiem noteikumiem un pamatdarbībām. Tiesību aktos ir noteikti arī mehānismi šo nosacījumu izpildes pārbaudei.

40. Galvenais tiesiskā regulējuma mērķis ir nodrošināt, lai RO ir spējīgas īstenot pamatdarbības saskaņā ar Regulu Nr. 2200/96 tādā veidā, ka sekmīgi tiek aizsargātas vispārējās intereses un piešķirtie valsts līdzekļi netiek izšķērdēti, ļaunprātīgi izmantoti vai izkrāpti.

41. Tiekot atzītai, RO paliek vienīgā persona, kas ir atbildīga valsts un ES iestāžu priekšā par pamatdarbību saskaņā ar Regulu Nr. 2200/96 īstenošanu, kā arī piešķirto valsts atbalsta līdzekļu izlietojumu²⁷.

42. Ja RO varētu atļaut trešām personām īstenot tām uzticētās darbības patstāvīgi, nemaz neiejaucoties no savas puses, ES likumdevēja paredzētās garantijas šādu darbību atbilstoši un efektīvai īstenošanai tiktu stingri ierobežotas. Protams, RO joprojām būtu juridiski atbildīgas par jebkādu neatbilstību, tomēr *de facto* tās nebūtu spējīgas novērst šādu neatbilstību, jo praksē tām nebūtu iespējams ietekmēt veidu, kādā attiecīgās darbības tiek īstenotas, vai nodrošināt, ka tām piešķirtie valsts atbalsta līdzekļi faktiski tiek izlietoti, lai veicinātu Regulā Nr. 2200/96 noteikto mērķu sasniegšanu. Šajā ziņā būtu jāuzsver, ka, tiekot atzītām, RO nodibina īpašas abpusējas attiecības ar valsts un ES iestādēm, kuras tā rezultātā regulāri pārbauda atbilstību piemērojamiem noteikumiem, un to neievērošanas gadījumā var sodīt RO vai piemērot sankcijas²⁸. Tomēr šīs iestādes nevar kontrolēt vai piemērot sankcijas attiecībā uz RO nolīgtajiem līgumslēdzējiem (vai apakšuzņēmējiem).

43. Tādējādi varētu šķist, ka nosacījums par to, ka RO ir jāsaģlabā zināma kontrole pār līgumslēdzējiem (un attiecīgajā gadījumā apakšuzņēmējiem), kurus tās piesaistījušas pamatdarbību saskaņā ar Regulu Nr. 2200/96 īstenošanai, ir neatņemama šīs regulas prasība.

44. Vissvarīgākais ir tas, ka šīs kontroles nosacījums tiek piemērots tikai attiecībā uz tām darbībām, kuras ražotāju grupai ir jāīsteno, lai tā tiktu atzīta par RO (piemēram, visu savu biedru produkcijas tirdzniecība un tehnisko līdzekļu nodrošināšana produkcijas glabāšanai un saiņošanai)²⁹.

45. Šeit būtu jāpiebilst, ka, ievērojot zināmus ierobežojumus, RO ir atļauts iesaistīties citās – arī komerciālās – darbībās, kas nav noteiktas Regulā Nr. 2200/96³⁰. Man šķiet, ka šāda kontroles prasība nav obligāti jāpiemēro attiecībā uz šādām papildu darbībām. Proti, ja vien šo darbību īstenošana tieši vai netieši neietekmēs pienācīgu pamatdarbību saskaņā ar šo regulu īstenošanu, nav vajadzības vairāk ierobežot RO brīvību veikt uzņēmējdarbību.

46. Visbeidzot, manus secinājumus par Regulas Nr. 2200/96 11. pantā noteikto kontroles prasību apstiprina ne tikai šīs regulas sistēma un mērķis. Tiešām, kā to apgalvoja Apvienotās Karalistes un Nīderlandes valdības, kā arī Komisija, šāda prasība var izrietēt arī no šīs normas kontekstuālās interpretācijas. Šo argumentāciju pamato divi apgalvojumi.

27 — Šajā ziņā Regulas Nr. 2200/96 preambulas 10. apsvērumā ir noteikts, ka ražotāju organizācijām jāpiešķir "lielāka atbildība par saviem finansiālajiem lēmumiem".

28 — Skat. tostarp Regulas Nr. 2200/96 14. panta 5. un 6. punktu, 16. panta 5. punktu un 18. panta 6. punktu, kā arī Regulas Nr. 1432/2003 13. panta 3. punktu un 21. pantu.

29 — Skat. Regulas Nr. 2200/96 11. panta 1. punkta c) apakšpunkta 3. punktu un 11. panta 2. punkta d) apakšpunktu, kā arī tās preambulas 11. apsvērumu. Skat. arī Regulas Nr. 1432/2003 6. panta 1. punktu.

30 — Skat. Regulas Nr. 1432/2003 preambulas 8. apsvērumu.

47. No vienas puses, 11. panta 1. punkta d) apakšpunkta 3. punktā ir noteikts, ka RO statūtos jābūt paredzētiem noteikumiem, “kas dod tiesības RO biedriem demokrātiski pārbaudīt savu organizāciju un tās lēmumus”. Šo nosacījumu ir grūti saskaņot ar domu, ka uz līgumiskas vienošanās pamata RO varētu piešķirt līgumslēdzējam pilnīgu patstāvību uzticēto uzdevumu īstenošanā, jo šādā gadījumā RO biedriem uz līgumiskās vienošanās spēkā esamības laiku *de facto* tiktu liegtas pilnvaras pārbaudīt līgumslēdzēja lēmumus, kas pieņemti RO vārdā.

48. Protams, – kā to arī apgalvo *Fruition* – lēmums par to, vai, un ievērojot kādus noteikumus, tiks iesaistīts līgumslēdzējs, tiks demokrātiski pārbaudīts. Tomēr šķiet, ka tādējādi 11. panta 1. punkta d) apakšpunkta 3. punkta noteikumi tiktu interpretēti īpaši šauri, jo tā piemērojamība attiektos tikai uz RO pieņemtajiem pamatlēmumiem. Nosacījuma vispārējā formulējumā nav rodams pamatojums šādi šaurai interpretācijai.

49. Arī 11. panta 2. punkta noteikumos ir rodams pamatojums iepriekš 46. punktā minētajai argumentācijai. Ar šiem noteikumiem tiek uzsvērti divi galvenie Regulas Nr. 2200/96 sistēmas principi: i) RO biedru labā īstenoto darbību efektivitāte un ii) atbilstošu un pietiekamu pierādījumu par to iesniegšana.

50. Par pirmo principu 11. panta 2. punktā ir noteikts, ka RO ir “efektīvi jānodrošina sav[i] biedr[i] ar tehnisku palīdzību, izmantojot videi draudzīgu audzēšanas pieredzi”, “efektīvi jāapgādā savas organizācijas biedr[i] ar tehniskiem līdzekļiem to produkcijas glabāšanai, saņošanai un tirdzniecībai” un “jānodrošina pienācīg[a] viņu darbības komerciāl[ā] un budžeta vadīb[a]”³¹. Par otru principu 11. panta 2. punktā ir noteikts, ka RO iesniedz “attiecīgus pierādījumus [par atbilstību atzīšanas nosacījumiem] un “pietiekami daudz pierādījumu, ka tās var pienācīgi veikt savu darbību laika un efektivitātes ziņā”.

51. Man šķiet, ka RO nevar nodrošināt ne to, ka šīs darbības tiek īstenotas efektīvi un atbilstoši, ne *a fortiori* arī sniegt atbilstošus pierādījumus par to, ja vien tām nav iespējas uzraudzīt līgumslēdzējiem uzticēto darbību izpildi.

52. Šo pieeju izmantoja arī Vispārējā tiesa, interpretējot ES noteikumus par ELVGF. Tā apstiprināja Komisijas lēmumu, saskaņā ar kuru cita starpā tika noteikts, ka produkcijas tirdzniecība Regulas Nr. 2200/96 11. panta izpratnē nozīmē to, ka RO ir faktiskā kontrole attiecībā uz tirdzniecības un cenu noteikšanas nosacījumiem. Vispārējā tiesa noteica, ka iespēja uzticēt uzdevuma veikšanu trešai personai ir attiecīgā pienākuma noteikta īstenošanas metode, un tas nenozīmē, ka RO nebūtu jāveic savi pienākumi³².

53. Pamatojoties uz iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai interpretēt Regulas Nr. 2200/96 11. pantu tādējādi, ka, lai tiktu nodrošināta pamatdarbību saskaņā ar regulu efektīva īstenošana, RO, kas šādu darbību izpildei ir izmantojusi ārpalpojumu, ir jāsaģlabā noteikta kontrole pār tās līgumslēdzējiem.

C – Par otro un trešo jautājumu

54. Iesniedzējtiesas otrais un trešais jautājums, kuri ir jāpārbauda kopā, attiecas uz RO noteiktu kontroli pār saviem līgumslēdzējiem, lai tiktu ievēroti Regulas Nr. 2200/96 11. pantā paredzētie nosacījumi. It īpaši iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai RO piemīt šī noteiktā kontrole, ja RO un tās līgumslēdzējam ir kopīgi akcionāri, un tā rezultātā, lēmumi tiek pieņemti vienprātīgi, pat ja līgumiskajā vienošanās nav paredzēts līgumslēdzēja pienākums ievērot RO norādījumus par īstenojamajām darbībām.

31 — Pakārtoti es piebildīšu, ka šī prasība par efektivitāti ir minēta arī Regulas Nr. 2200/96 preambulas 7. apsvērumā un 6. panta 1. punktā, kā arī Regulas Nr. 1432/2003 preambulas 6. apsvērumā.

32 — 2009. gada 30. septembra spriedums lietā T-432/07 Francija/Komisija (Krājums, II-188.* lpp., 56.–59. punkts).

55. Manuprāt, atbildi uz šiem jautājumiem var izsecināt, plaši interpretējot iepriekš vērtētos noteikumus. Tālāk es paskaidrošu, kāpēc, manuprāt, Regulas Nr. 2200/96 11. pantā minētā kontroles prasība netiek ievērota gadījumā, ja RO faktiski nav iespējams uzraudzīt savu līgumslēdzēju darbības un vajadzības gadījumā iejaukties, lai pamatdarbības saskaņā ar Regulu Nr. 2200/96 tiktu īstenotas efektīvi.

56. Savā atbildē uz pirmo jautājumu es centos apliecināt, ka RO noteikti ir jākontrolē savi līgumslēdzēji, lai nodrošinātu šo darbību efektīva īstenošana.

57. Šajā ziņā 11. pantā paredzētajām juridiskajām prasībām jābūt ievērotām ne tikai brīdī, kad RO iesniedz pieteikumu par atzīšanu, bet arī visā tās laikā. Vienīgie šie noteikuma izņēmumi ir īpaši paredzēti regulā³³.

58. Šajā nolūkā ražotāju organizācijām jebkurā brīdī jābūt spējīgām sniegt pierādījumus par to, ka tās ievēro atbilstošos nosacījumus. Būtībā no 11. panta 2. punkta b) apakšpunkta izriet, ka, piemēram, ir jābūt pietiekami daudz pierādījumiem par to, ka tās var pienācīgi veikt savu darbību "laika ziņā". Turklāt Regulas Nr. 2200/96 12. pantā ir paredzēts, ka dalībvalstīm regulāri ir jāveic pārbaudes, lai pārlicinātos, kā atzītas ražotāju organizācijas joprojām atbilst regulā paredzētajiem noteikumiem un nosacījumiem. Šo pārbaūžu rezultātā, konstatējot neatbilstību, var tikt piemērotas sankcijas, kas var būt pat tik bargas kā atzīšanas atcelšana³⁴.

59. Šo iemeslu dēļ es uzskatu, ka RO nevar atbilst Regulas Nr. 2200/96 11. pantā paredzētajiem noteikumiem, ja vien tā visu laiku nevar ietekmēt savus līgumslēdzējus (un apakšuzņēmējus), lai tiktu nodrošināta pienācīga ārpakalpojumā izmantotu darbību īstenošana.

60. Manuprāt, ir divi veidi, kā nodrošināt šādas ražotāju organizāciju tiesības uzraudzīt un iejaukties: pirmkārt, ja līgumslēdzēja kapitāls pilnībā pieder RO un šī īpašnieku struktūra netiek mainīta visā periodā, kurā līgumslēdzējs īsteno RO uzticētos uzdevumus. Šādā gadījumā – ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem, RO, ņemot vērā kapitāla piederību, patiešām ir spējīga tūlītēji un izšķirošā veidā ietekmēt savu meitassabiedrību – es uzskatītu, ka kontroles kritērijs ir ievērots. Šajā situācijā līgumslēdzējs darbotos kā RO *longa manus*, un uzdevumu piešķiršana starp dažādajiem korporatīvās struktūras līmeņiem būtu iekšējās organizācijas jautājums. Līgumslēdzējam būtu jāizpilda RO griba, kā arī starp divām personām nebūtu nesaskaņu vai atšķirīgu komerciālo interešu riska. Otrkārt, RO var īstenot vajadzīgo kontroli, noslēdzot līgumisku vienošanos. Es tiešām uzskatu, ka skaidram līgumam starp pusēm piemistu stabilitātes un tiesiskās drošības īpašības, kurām ir būtiska nozīme, lai līguma darbības laikā RO saglabātu atbilstošās tiesības uzraudzīt, un vajadzības gadījumā iejaukties.

61. Tas, lai šādas vienošanās forma un kontrole tiktu uzskatītas par pietiekamām, ir atkarīgs no katra gadījuma īpašajiem apstākļiem, un tādējādi nevar tikt aprakstītas *a priori* un vispārīgi.

62. Manuprāt, ES tiesību normās nav noteikta īpaša vienošanās forma. Faktiski ne visos gadījumos ir obligāti nepieciešams šādu vienošanos noslēgt rakstveidā. Mutvārdos noslēgts līgums, ja tāds ir pieņemams atbilstoši valsts tiesībām, var būt pietiekams, lai gan varētu būt grūti sniegt atbilstošus pierādījumus par tā esamību³⁵.

33 — Skat., piemēram, 13. pantu regulā, saskaņā ar kuru ražotāju organizācijas, kas atzītas pamatojoties uz iepriekšējiem tiesību aktiem (1972. gada 18. maija Regula (EEK) Nr. 1035/72 par tirgus kopēju organizāciju augļu un dārzeņu nozarē (OV 1972 (II), 437. lpp.)), turpina darbību pārejas periodā, pat ja tās neatbilst 11. pantā paredzētajiem nosacījumiem. Turklāt 14. pantā ir noteikts pārejas periods attiecībā uz jaunizveidotām ražotāju organizācijām un ražotāju organizācijām, kuras iepriekš nav atzītas saskaņā ar Regulas Nr. 1035/72 noteikumiem.

34 — Šajā ziņā skat. Regulas Nr. 1432/2003 20. un 21. pantu.

35 — Par šo jautājumu *Fruition* 2003. gadā savā pieteikumā par atzīšanu atsauca uz pastāvošo tirdzniecības līgumu ar *Northcourt*. Tomēr *High Court of Justice* konstatēja, ka starp abām pusēm ir sagatavots 2004. gada janvāra līguma projekts (neparakstīts). Valsts tiesas kompetencē ir izvērtēt *Fruition* 2003. gada pieteikumā minētā tirdzniecības līguma spēkā esamību un saturu.

63. Katrā ziņā, neatkarīgi no vienošanās formas, pietiekamu kontroli nevar noteikt, ja vien saskaņā ar šo vienošanos RO nevar izdot saistošus norādījumus saviem līgumslēdzējiem, vismaz attiecībā uz pamatdarbībām saskaņā ar Regulu Nr. 2200/96. Ja šādu tiesību nav, RO nav līdzekļu, lai laikus iejauktos un nodrošinātu atbilstošajos ES tiesību aktos tām paredzēto prasību turpmāku izpildi. Kā *Fruition* atzīst savos apsvērumos, ražotāju organizācijām būtu tikai tiesības uz vēlāku (*ex post*) iejaukšanos, piemēram, nepagarinot līguma darbības termiņu vai izbeidzot to priekšlaikus, vai attiecīgā gadījumā tiesas ceļā pieprasot zaudējumu atlīdzību par līguma nosacījumu neievērošanu vai civiltiesību pārkāpumu.

64. Tāpēc *Fruition* minētā prasības celšanas iespēja nevar tikt uzskatīta par pietiekamu. Pirmkārt, ar to vienīgi varētu ierobežot līgumslēdzēja, kas nav ievērojis līguma vai likuma prasības, darbības negatīvās sekas. Ne ražotāja biedri, ne RO vadība faktiski nevarēs *novērst* līgumslēdzēja pārkāpumu, pat ja viņi būtu zinājuši par līgumslēdzēja plānoto darbību un būtu atklāti pret to iebilduši. Otrkārt, jebkāda ražotāju organizācijai tiesas ceļā piešķirta kompensācija, iespējams segtu tās zaudējumus, bet nekad nevarētu atlīdzināt to kaitējumu, kas tiktu nodarīts tirgum kā tādām. Kā iepriekš tika minēts, ražotāju organizācija ievēro ne tikai savu biedru kopīgās intereses: bet tām ir arī jāīsteno noteiktas darbības visa tirgus interesēs.

65. Es uzskatu, ka tas, kāda kontrole RO patiesībā ir jāsaglabā, lielā mērā ir atkarīgs no ārpakalpojumā izmantoto darbību rakstura un apjoma, kā arī no visiem atbilstošā gadījuma apstākļiem (tādiem kā tirgus situācija, uzņēmējdarbības stratēģijas un vajadzības, līguma darbības ilgums u.c.). Tomēr es neredzu pamatu tam, kāpēc RO būtu noteikti jā rūpējas par līgumslēdzējiem uzticēto tirdzniecisko darbību ikdienas aspektiem. Ikdienišķā situācijā vienkāršas tiesības ietekmēt (vis) svarīgākās izvēles attiecībā uz ārpakalpojumā izmantotajām darbībām var tikt uzskatītas par pietiekamām, lai tiktu ievērotas Regulas Nr. 2200/96 11. pantā noteiktās prasības.

66. Es uzskatu, ka pēc tam, kad ir izvērtēti visi atbilstošie apstākļi, valsts tiesai ir jāpārbauda katrā atsevišķā gadījumā, vai RO ir saglabājusi zināmu kontroli, kas ir pietiekama Regulas Nr. 2200/96 11. panta izpratnē.

67. Tomēr, tā kā būtiskākais apstāklis, ko iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot ar savu otro un trešo jautājumu, ir par to, vai Regulas Nr. 2200/96 11. pantā noteiktā kontroles prasība tiek ievērota tādos apstākļos kā šajā lietā minētie, centīšos šajā ziņā palīdzēt tiesai.

68. Es uzskatu, ka iesniedzējtiesas aprakstītie apstākļi paši par sevi nav pietiekami, lai uzskatītu, ka tiek ievērots 11. pantā paredzētais kontroles nosacījums. Tik tiešām, kā es to saprotu, ne *Northcourt*, ne *WWF* vienīgais īpašnieks nav *Fruition*; kā arī šīm sabiedrībām nav līgumisku pienākumu ievērot ražotāju organizācijas dotos norādījumus.

69. Par pirmo aspektu – pats apstāklis, ka līgumslēdzējam un RO ir kopīgi akcionāri un/vai vienota pārvalde – pretēji, kā tas ir gadījumā, kad RO pieder visas kapitāla daļas – nenozīmē pietiekamu garantiju šajā ziņā. Faktiski korporatīvās struktūras un kapitāla daļu piederība var mainīties laika gaitā, kā arī divu uzņēmumu intereses, kas šajā brīdī pilnībā sakrīt, nākotnē var lielā mērā atšķirties. Vēl svarīgāk, pat ja (dažiem vai visiem) ražotāja biedriem ir balsu vairākums līgumslēdzēja uzņēmumā, joprojām nav pārliecības, ka līgumslēdzēja pieņemtie lēmumi vienmēr paudīs ražotāju biedru vairākuma gribu. Kā iesniedzējtiesa ir pareizi konstatējusi, ņemot vērā divu personu atšķirīgās dalības

formas, ievērojot to, ka katram ražotājam šajos divos uzņēmumos var piederēt dažādas kvotas³⁶ un starp dažādiem biedriem var pastāvēt atšķirīgas intereses, var būt gadījumi, kad ražotāju biedru vairākuma paustā pozīcija ir mazākuma viedoklis starp līgumslēdzējiem akcionāriem³⁷.

70. Turklāt pati prakse, ko RO un tās līgumslēdzējs ir apstiprinājuši, ka lēmumi tiek pieņemti vienprātīgi, nerada pārliecību, ka šī lēmumu pieņemšanas sistēma tiks vienmēr ievērota. Es šaubos par to, ka, pat paredzot pusēm līgumiski saistošu noteikumu par vienbalsības ievērošanu, RO saglabātu kontroli varētu uzskatīt par pietiekamu Regulas Nr. 2200/96 izpratnē. Kā jau iesniedzējtiesa pareizi norāda, līguma noteikumi par vienprātību var izraisīt uzņēmuma paralīzi: nemainīgs stāvoklis ieilgst, ja vien puses nevienojas par citu rīcības virzienu. Šādos apstākļos ražotāju organizācija nevarēs rīkoties tā, lai nodrošinātu atbilstību attiecīgajiem tiesību aktos un līgumā paredzētajiem noteikumiem, ja vien pats līgumslēdzējs neatbalsta RO pieprasīto rīcību. Būtībā noteikumu par lēmumu pieņemšanu vienprātīgi vai vienbalsīgi ietekmē divas organizācijas atrodas simetriskā pozīcijā, turpretim ražotāju organizācijai un tās līgumslēdzējam jāatrodas asimetriskā pozīcijā. Saskaņā ar Regulas Nr. 2200/96 noteikumiem RO ir jābūt kontrolei pār līgumslēdzēju, nevis otrādi. Citiem vārdiem sakot, kā to tiesas sēdē norādīja Apvienotā Karaliste, gadījumā, ja starp divām organizācijām ir domstarpības, RO ir jābūt tai, kurai ir tiesības pieņemt galīgo lēmumu.

71. Attiecībā uz otru aspektu par pusēm līgumiski saistošas vienošanās esamību es norādīšu, ka starp *Fruition* un *Northcourt* sagatavotā tirdzniecības līguma projekta 7. punktā minētais pasākums noteikti neatbilst Regulas Nr. 2200/96 11. pantā paredzētajai kontrolei. Saskaņā ar šo līguma punktu *Northcourt* būtu “pilnīga un neierobežota rīcības brīvība attiecībā uz to, kādā veidā tā izpilda līgumā noteiktos pienākumus, nodarbina un samaksā par šādu apakšāģentu vai patstāvīgu līgumslēdzēju pakalpojumiem, ko tā, īstenojot savu rīcības brīvību, uzskata par atbilstošiem”. Šāda absolūta un neierobežota rīcības brīvība līguma izpildē ir acīmredzami pretēja 11. pantā paredzētajai kontroles izpratnei. Turklāt neierobežota rīcības brīvība attiecībā uz apakšuzņēmēju nolīgšanu dažkārt varētu būt problemātiska, ja vien RO neīsteno arī zināmu kontroli pār šiem apakšuzņēmējiem. Protams, pastāv nopietns risks, ka līgumslēdzēju un apakšuzņēmēju ķēdes gadījumā tiktu ierobežota jebkāda faktiskā iespēja ražotāju organizācijai uzraudzīt un iejaukties.

72. Tomēr *Fruition* apgalvo, ka, šādi interpretējot Regulas Nr. 2200/96 11. pantu, tiktu būtiski ignorēta tirgus realitāte tiktāl, ciktāl ārkārtīgi straujajā augļu un dārzeņu tirdzniecības jomā RO praktiski nevarētu nokontrolēt visas katra tirdzniecības darījuma detaļas. *Fruition* arī norāda, ka saskaņā ar šādu regulas interpretāciju tiktu noliegta aģenta kompetence, ievērot tam dotos norādījumus, tādējādi neievērojot ierasto līgumisko praksi.

73. Šie argumenti mani nepārliecina. Vispirms Regulā Nr. 2200/96 ir paredzēts, ka šāda kontrole ir būtiska, lai tiktu nodrošināts, ka RO ievēro regulā noteiktos nosacījumus. Tas nenozīmē ne to, ka ražotāju organizācijām jāiejaucas visos aspektos, kas izriet no parastās līgumslēdzēju komercdarbības gaitas, ne arī to, ka līgumslēdzēji nevar (vairāk vai mazāk) īstenot plašu rīcības brīvību, izpildot sev uzticētos uzdevumus (tādus kā tirdzniecības cenu noteikšana un pircēju izvēle). Līdzvērtīgi tas nenozīmē, ka līgumslēdzējam nevarētu piešķirt aģenta kompetenci un ka tas kā tāds nevarētu pilnvarotāja vārdā slēgt līgumus, kas būtu saistoši ražotāju organizācijai.

36 — Šajā ziņā es piebildešu, ka Regulas Nr. 1432/2003 14. panta 2. punktā ir noteikts, ka “neviename ražotāju organizācijas biedram nedrīkst būt vairāk kā 20 % balsu. Dalībvalstis tomēr var palielināt šo maksimālo īpatsvaru līdz 49 % proporcionāli biedra ieguldījumam [RO] realizētās produkcijas vērtībā”.

37 — Šajā ziņā Regulas Nr. 1432/2003 14. panta ar nosaukumu “Demokrātiska ražotāju organizāciju pārvaldība” 1. punktā ir noteikts, ka “dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nepieļautu viena vai vairāku organizācijas biedru varas vai ietekmes ļaunprātīgu izmantošanu saistībā ar ražotāju organizācijas pārvaldību un darbību”. Šis noteikums ir ietverts arī šīs regulas preambulas 14. apsvērumā, kurā ir paredzēts, ka “dalībvalstīm ir jāveic pasākumi, lai garantētu, ka [to] biedru mazākums, kas ražotāju organizācijā, iespējams, nodrošina lielāko daļu produkcijas, pārmērīgi neietekmē tās pārvaldību un darbu”. Vēl jo vairāk es šos noteikumus interpretēju tādējādi, ka ražotāju biedru vairākums nevar kļūt par mazākumu, ja tiek pieņemti būtiski lēmumi par RO darbību.

74. Proti, lai ražotāju organizācijas ievērotu 11. pantā noteikto kontroles prasību, tām nav noteikti jāizmanto savas kontroles tiesības: pats apstāklis, ka tās to varētu īstenot, manuprāt, ir pietiekams, lai šī prasība būtu ievērota. Tomēr būtiski ir tas, ka ražotāju organizācijām ir iespēja iejaukties, lai nodrošinātu efektīvu pamatdarbību saskaņā ar Regulu Nr. 2200/96 īstenošanu.

75. Tāpēc es secinu, ka Regulā Nr. 2200/96 noteiktā kontroles prasība ir ievērota gan gadījumā, ja līgumslēdzēja kapitāla daļas pilnībā pieder RO visu līguma darbības laiku, gan tad, kad RO, ņemot vērā šo kapitāla daļu piederību, patiešām ir spējīga tūlītēji un izšķiroši ietekmēt savu meitasuzņēmumu vai arī tad, ja ir līgumiska vienošanās, saskaņā ar kuru ražotāju organizācija var izdot līgumslēdzējam saistošus norādījumus.

76. Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz otro un trešo jautājumu atbildēt tādējādi, ka saskaņā ar Regulas Nr. 2200/96 11. pantu ražotāju organizācijai ir jā saglabā tiesības uzraudzīt savus līgumslēdzējus un attiecīgā gadījumā iejaukties, lai nodrošinātu efektīvu pamatdarbību saskaņā ar Regulu Nr. 2200/96 īstenošanu. Katrā lietā valsts tiesai ir jānosaka, vai ražotāju organizācijas saglabātā kontrole atbilst šai prasībai. Pats apstāklis, ka ražotāju organizācijai un tās līgumslēdzējiem ir kopīgi akcionāri un tā rezultātā lēmumi tiek pieņemti vienprātīgi, neatbilst minētajā tiesību normā noteiktajam kontroles nosacījumam.

D – Par ceturto jautājumu

77. Ar ceturto jautājumu valsts tiesa vēlas noskaidrot, vai apstāklis, ka dalībvalsts nav ieviesusi Regulas Nr. 1432/2003 6. panta 2. punktu – saskaņā ar kuru tai ir jānosaka nosacījumi, kādi RO ir jāievēro, uzticot savu darbību veikšanu trešām personām –, jebkādā veidā ietekmē atbildi uz iepriekšējiem jautājumiem.

78. Šis jautājums ir izskaidrojams ar faktu, ka šajā ziņā Apvienotā Karaliste neizdeva piemērošanas noteikumus pirms 2009. gada decembra – krietnu laiku pēc tam, kad RPA nolēma atcelt *Fruition* atzīšanu.

79. Es uzskatu, ka apstāklis, ka nav valsts noteikumu par Regulas Nr. 1432/2003 6. panta 2. punkta noteikumu piemērošanu, neietekmē Regulas Nr. 2200/96 11. panta interpretāciju vai piemērojamību.

80. Kā jau tika minēts, prasība, ka ražotāju organizācijai jābūt noteiktai kontrolei pār saviem līgumslēdzējiem, izriet tieši no Regulas Nr. 2200/96 11. panta sistēmas un formulējuma, pat ja arī tikai netieši.

81. Regulā Nr. 2200/96 paredzētā kontrole ir minimālais sliekšnis, kuru ES likumdevējs ir noteicis par būtisku, lai tiktu ievēroti pamatregulā attiecībā uz ražotāju organizāciju darbību paredzētie noteikumi.

82. Savukārt saskaņā ar Regulas Nr. 1432/2003 6. panta 2. punkta noteikumiem dalībvalstis var ieviest noteikumus, kas paredz stingrāku kontroli, kā arī noteikt procesuālās kārtības vai pierādījumu sniegšanas nosacījumus. Citiem vārdiem sakot, dalībvalstis var pārsniegt Regulas Nr. 2200/96 11. pantā noteiktās prasības vai arī tikai paskaidrot un noteikt apjomu un robežas, kuru ietvaros ražotāju organizācijas var īstenot pamatdarbības saskaņā ar Regulu Nr. 2200/96 ārpalpojumu veidā. Šāda iespēja dalībvalstīm pieņemt turpmākās piemērošanas normas atbilst tam, ka Regulā Nr. 2200/96 paredzētā sistēma ir daļēji decentralizēta. Tostarp dalībvalstīm ir jāpārbauda un jāpieņem lēmums par ražotāju organizāciju iesniegtajiem pieteikumiem par atzīšanu, jāapstiprina atbalsta līdzekļu piešķiršana, kā arī regulāri jāveic pārbaudes, lai nodrošinātu atbilstošu noteikumu ievērošanu.

83. Tomēr, ņemot vērā, ka 6. panta 2. punkts ir noteikts piemērošanas regulā, tā noteikumi nevar ietekmēt tādu pienākumu, kas paredzēts pamatregulas nosacījumā, piemēram, Regulas Nr. 2200/96 11. pantā³⁸. Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru piemērošanas regula, ja iespējams, ir jāinterpretē tā, lai tā būtu saderīga ar pamatregulas noteikumiem³⁹.

84. Tādējādi, pretēji *Fruition* norādītajam, no Regulas Nr. 1432/2003 6. panta 2. punktā izmantotā obligātā rakstura formulējuma (vārds “shall”) nevar izsecināt, ka ar šo nosacījumu dalībvalstīm formāli tiek noteikts obligāts pienākums, kura neizpildes gadījumā tiktu atcelts pamata tiesību aktā paredzēts RO pienākums.

85. Turklāt nekas neliecina, ka Regulā Nr. 2200/96 paredzētā kontroles prasība būtu atkarīga no tā, vai attiecīgā dalībvalsts ir pieņēmusi piemērošanas noteikumus. Vēl svarīgāk, atšķirīga Regulas Nr. 1432/2003 6. panta 2. punkta interpretācija neatbilstu iepriekš minētajam Regulas Nr. 2200/96 garam un sistēmai.

86. Visbeidzot, mani nepārlicina *Fruition* argumentācija, ka piedāvātā interpretācija nozīmētu to, ka Apvienotās Karalistes 2009. gada decembrī pieņemtās vadlīnijas tiktu nepieļaujami piemērotas ar atpakaļejošu spēku, un tādējādi neatbilstu tiesiskās drošības principam.

87. Pietiek vēlreiz konstatēt, ka kontroles prasība ir saistīta ar Regulas Nr. 2200/96 11. pantu: noteikumu, kas noteikts Eiropas Savienības tiesību aktā, un tā rezultātā saskaņā ar LESD 288. panta noteikumiem uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojams visās dalībvalstīs. Turklāt Regula Nr. 2200/96, kas ir pienācīgi publicēta *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, ir tikusi pieņemta, pirms radās fakti pamata lietā. Starp citu, var norādīt, ka Regulas Nr. 1432/2003 21. panta 2. punktā ir paredzēta tiesiska aizsardzība tām organizācijām, kuras rikojušās labā ticībā, bet kuru atzīšana ir atcelta⁴⁰.

88. Šo iemeslu dēļ es piedāvāju Tiesai uz ceturto jautājumu atbildēt tādējādi, ka apstāklim, ka dalībvalsts nav piemērojusi Regulas Nr. 1432/2003 6. panta 2. punktu, saskaņā ar kuru tai jānosaka nosacījumi, pamatojoties uz kuriem ražotāju organizācijas var uzticēt savu uzdevumu izpildi trešām personām, neietekmē atbildi, kura sniedzama uz iepriekšējiem jautājumiem.

IV – Secinājumi

89. Ievērojot visus šos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz Apvienotās Karalistes *High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division* (Apvienotā Karaliste) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) Padomes 1996. gada 28. oktobra Regulas (EK) Nr. 2200/96 par augļu un dārzeņu tirgus kopējo organizāciju 11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ražotāju organizācijai, kas darbību, kuras ir būtiskas tās atzīšanai saskaņā ar šo regulu, izpildei ir izmantojusi ārpakalpojumus, ir jā saglabā noteikta kontrole pār tās līgumslēdzējiem, lai tiktu nodrošināta pamatdarbību efektīva īstenošana;

38 — Šajā ziņā tostarp skat. 1989. gada 14. novembra spriedumu apvienotajās lietās 6/88 un 7/88 Spānija un Francija/Komisija (*Recueil*, 3639. lpp., 15. punkts) un 1996. gada 18. jūnija spriedumu lietā C-303/94 Parlaments/Padome (*Recueil*, I-2943. lpp., 23. punkts).

39 — 1993. gada 24. jūnija spriedums lietā C-90/92 *Dr. Tretter* (*Recueil*, I-3569. lpp., 11. punkts) un 2002. gada 26. februāra spriedums lietā C-32/00 P Komisija/*Boehringer* (*Recueil*, I-1917. lpp., 53. punkts).

40 — Šajā nosacījumā tiktāl, ciktāl tas attiecas uz šo lietu, ir noteikts, ka “atzīta ražotāju organizācija, kas rikojusies labā ticībā, pilnībā patur atzīšanas radītas tiesības līdz atzīšanas atsaukšanas brīdim un – attiecībā uz Padomes Regulas (EK) Nr. 2201/96 2. un 6.a pantā, kā arī Padomes Regulas (EK) Nr. 2202/96 1. pantā minētajām atbalsta shēmām – līdz kārtējā tirdzniecības gada beigām”.

- 2) saskaņā ar Regulas Nr. 2200/96 11. pantu ražotāju organizācijai ir jāsaģlabā tiesības uzraudzīt savus līgumslēdzējus, un attiecīgā gadījumā iejaukties, lai nodrošinātu darbību, kuras ir būtiskas tās atzīšanai saskaņā ar šo regulu, efektīvu īstenošanu. Katrā lietā valsts tiesai ir jānosaka, vai ražotāju organizācijas saģlabātā kontrole atbilst šai prasībai. Pats apstākļis, ka ražotāju organizācijai un tās līgumslēdzējiem ir kopīgi akcionāri un tā rezultātā lēmumi tiek pieņemti vienprātīgi, neatbilst minētajā tiesību normā paredzētajam kontroles nosacījumam;
- 3) apstākļim, ka dalībvalsts nav ieviesusi Komisijas 2003. gada 11. augusta Regulas (EK) Nr. 1432/2003, kurā izklāstīti sīki izstrādāti noteikumi Padomes Regulas (EK) Nr. 2200/96 piemērošanai attiecībā uz ražotāju organizāciju atzīšanas un ražotāju grupu pagaidu atzīšanas nosacījumiem, 6. panta 2. punktu, saskaņā ar kuru tai jānosaka nosacījumi, pamatojoties uz kuriem ražotāju organizācija var uzticēt Regulas Nr. 2200/96 11. pantā noteikto uzdevumu izpildi trešām personām, neietekmē atbildi, kas sniedzama uz iepriekšējiem jautājumiem.